

Ο ΚΑΘΕΡΕΠΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1983

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄

ΑΡΙΘΜΟΣ 15

«ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ»**ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ**

Συντάσσεται από Επιτροπή

Υπεύθυνος:

Τό Διοικητικό Συμβούλιο του
Συλλόγου.

Γραφεία περιοδικού:

Καλούδη 8 — Γιάννενα

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Διεύθυνση για την εξυπηρέτηση του
περιοδικού «Καθρέπτης» - Άλληλς-
γραφία

Κώστας Ε. Σιώτος

ΕΤΕ — ΚΑΛΟΥΤΣΙΑΝΗΣ

Τηλ. 35200 — 27863

Τηλ. ΣΠΙΤΙΟΥ: 33051

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐσωτερικοῦ Δρχ. : 300

Ἐξωτερικοῦ Δολ. : 20

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ —

— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ :

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ὁ Ταμίας τοῦ Συλλόγου

Λάμπρος Π. Βλάχας

Αγ. Κοσμά 19 Γιάννενα

Τηλ. (0651) 26164

δ) ΑΘΗΝΑ:

Κώστας Χρ. Γιωτάκης

Ἑλλησ 28 - Αιγάλεω

Τηλ. (01) 5985462

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου

Κώστας Δ. Ἀναστασίου

Γιαννούλα Κ. Νότη

Κώστας Ε. Σιώτος

Ἀντώνης Δ. Ἀντωνίου

ΣΚΛΟΥΠΟ: Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

του Γ. Ν. Γιαννάκη, λέκτορα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ο καθένας, μόλις θα διαβάσει τον τίτλο του άρθρου μας, θα πει ότι ερχόμαστε κάπως καθυστερημένα να ασχοληθούμε με την παλαιά ονομασία του Αμπελοχωριού. Στην πραγματικότητα όμως συμβαίνει κάτι άλλο: μόλις διαβάσαμε στον ΚΑΘΡΕΠΤΗ (περίοδος Β', τ. 7, σελ. 14) τα σχετικά με την ετυμολογία της λέξης Σκλούπο, νιώσαμε την υποχρέωση να γράψουμε κάτι, όχι για να αντιδικήσουμε με τον αρθρογράφο, αλλά για να βοηθήσουμε στην αποκατάσταση της αλήθειας. Καθίσαμε τότε - ήταν Μάιος του 1981 - και γράψαμε. Όμως το χειρόγραφο έμεινε στο συρτάρι, επειδή όλο και κάτι βρισκόταν που ξεστράτιζε το μυαλό και μας έκανε να ξεχνούμε, ώσπου τις προάλλες συναντηθήκαμε στους παλιούς στρατώνες με το φίλο κ. Γιάννη Σπύρο και τον κ. Κώστα Σιώτο. Η συνάντηση αυτή έκανε το θαύμα της: το χειρόγραφο πήρε το δρόμο του κι έφτασε στον προορισμό του.

Και τώρα ας έρθουμε στο θέμα μας! Το άρθρο μας αυτό είναι μια προσπάθεια να ξεκαθαρίσει, όσο είναι δυνατό, το θέμα το σχετικό με την προέλευση της λέξης Σκλούπο. Η προσπάθεια αυτή σχετίζεται άμεσα με το άρθρο που μνημονεύσαμε πρωτότερα και που έχει τον τίτλο «Το Σκλούπο και οι Σκλουπιώτες». Στην αρχή του άρθρου αυτού αναφέρεται ότι η προέλευση του ονόματος Σκλούπο δεν είναι εξακριβωμένη. Στη συνέχεια παρατίθενται τρεις εκδοχές για την ετυμολογία του ονόματος αυτού: κατά την πρώτη, η λέξη Σκλούπος είναι σύνθετη με συνθετικά τις λέξεις σκύλος και LUPOS: Σκυλ + λούπος = Σκλούπος. Παρατίθεται μάλιστα από τον αρθρογράφο και η σχετική παράδοση για το σκύλο που κυνήγησε το λύκο . . . Κατά τη δεύτερη εκδοχή, η ονομασία Σκλούπο σχετίζεται με το θεό της Ιατρικής Ασκληπιό: Ασκληπιός - Σκληπιό - Σκλουπιό - Σκλούπο. Τέλος, οι ετυμολογικές πληροφορίες, που μας δίνει ο αρθρογράφος αυτός, κλείνουν ως εξής:

«Και άλλοι πάλι, ότι η λέξη Σκλούπο είναι Σλαυική. Όμως η πιο πιθανή και σωστή εκδοχή μπορεί να θεωρηθεί η πρώτη η οποία φαίνεται να ανταποκρίνεται κάπως στην πραγματικότητα».

Δεν ανήκουμε στην οικογένεια των γλωσσολόγων. Ωστόσο, οι λίγες γλωσσολογικές γνώσεις, που είναι απαραίτητο να τις έχει ένας φιλόλογος, μας βοήθησαν να δούμε ότι οι δύο πρώτες εκδοχές, όπως σωστά τις ονομάζει ο αρθρογράφος, είναι εγκεφαλικά κατασκευάσματα και δεν έχουν καμία σχέση με την επιστήμη της Γλωσσολογίας. Απεναντίας, η τρίτη άποψη, παρόλο που είναι πολύ παραγκωνισμένη στο παραπάνω άρθρο, μας φάνηκε ότι έχει κάποια σχέση με την αλήθεια. Έτσι, ψάχνοντας τη σχετική βιβλιογραφία, βρήκαμε στο βιβλίο του MAX VASMER «DIE SLAVEN IN GRIECHENLAND» (LEIPZIG 1941, σελ. 51) την ετυμολογία της λέξης που μας απασχολεί: η λέξη Σκλούπο προέρχεται, κατά τη γνώμη του ξένου μελετητή, από μια σλαβική λέξη που σημαίνει «κολόνα» ή «πύργος». Αν λάβει κανείς υπόψη του το ότι το Αμπελοχώρι υψώνεται σαν πύργος πάνω από τον Άραχθο, θα δεχτεί ότι δικαιολογείται μια τέτοια ονομασία. Την άποψη αυτή ενισχύει, κατά τη γνώμη μας, και το γεγονός ότι ένας συνοικισμός του Καταρράκτη ονομάζεται Σκλούψα. Η λέξη αυτή έχει την ίδια ρίζα με τη λέξη Σκλούπο. Αν βρεθεί κανείς στον Καταρράκτη και κοιτάξει προς τη Σκλούψα, θα διαπιστώσει ότι η τοποθεσία αυτή είναι μια νησίδα όμοια με κολόνα, καθώς βρίσκεται ανάμεσα σε δύο ρέματα.

Εξάλλου, στην περιοχή μας δεν είναι μόνο το Αμπελοχώρι που είχε σλαβικό όνομα. Τα περισσότερα από τα παλαιά τοπωνύμια των Τζουμέρκων ήταν σλαβικά. Ενδεικτικά παραθέτουμε τα εξής: Γκρετσίστα] στα Σλάβικα σημαίνει «απόκρημνο» 'λόφος». Ζγκάρα] σημαίνει ίσως «νερό που στερεύει το καλοκαίρι». Κουσοβίστα] η λέξη αυτή, που αρχικά πρέπει να προφέρονταν Κοσοβίστα, προέρχεται από τη λέξη Κόσοβο που σημαίνει «Κοσοσφόπεδο», «τόπος με κοτούφια». Λεπιανά] το όνομα δόθηκε από ανθρώπους που στην αρχική τους κοιτίδα κατοικούσαν κοντά σε φλαμουριές ή κοντά σε ποτάμι με φλαμουριές. Πιστιανά] στα σλαβικά

δικα σημαίνει «αμμότοπος». Πολιτάνα] σημαίνει «λειθάδι». Πράμαντα] παράγεται από μία σλαβική λέξη που σημαίνει «θολώνω», «στενοχωρώ», «θαμπώνω», «ταράζω»: είναι φανερό ότι η λέξη Πράμαντα σχετίζεται με το θολό νερό. Ρετσιανά] παράγεται από μία σλαβική λέξη που σημαίνει «αυτός που κατοικεί κοντά στο ποτάμι». Σχορέτσιανα] στα σλάβικα ονομάζονται σχορέτσιανοι «αυτοί που κατοικούν κοντά σε ξεροπόταμο». (Για όλα αυτά βλ. Μ. VASMER, ο.π., σελ.47 - 62). Επιπρόσθετα, ας έχουμε υπόψη μας και το ότι σε κάθε χωριό της περιοχής μας υπάρχουν αρκετές τοποθεσίες με σλαβικό όνομα.

Επειδή είναι πιθανό κάποιος, όταν διαβάσει αυτές τις γραμμές, να μην αντιληφθεί το λόγο, για τον οποίο δόθηκαν τα παραπάνω στοιχεία, ή να θεωρήσει ότι θίγεται ο πατριωτισμός του, είμαστε υποχρεωμένοι να τονίσουμε ότι η επιστημονική αλήθεια πρέπει να λέγεται χωρίς φόβο και χωρίς πάθος και τα δύο αυτά δεν δικαιολογούνται στην εποχή μας. Σίγουρα δεν είμαστε Σλάβοι! Ούτε καν τίθεται τέτοιο θέμα σήμερα. Είναι αλήθεια όμως ότι πήραμε και κρατούμε ακόμα κάμποσα τοπωνύμια που οι γλωσσολόγοι λένε ότι είναι σλάβικα. Αυτό δεν μπορούμε να το αγνοούμε ούτε και να το αποφεύγουμε, λες και φοβούμαστε την αλήθεια. Τα πιο πολλά από τα τοπωνύμια αυτά τα αλλάξαμε, για να εξαλειφθούν τα ίχνη που άφησαν οι Σλάβοι στο πέρασμά τους από τη χώρα μας. Με άλλα λόγια: με την αλλαγή αυτή θελήσαμε να χάσει για πάντα τα ερείσματά της η ανθελληνική προπαγάνδα που ξεκίνησε από τον Φαλλμεράγιερ που ισχυρίστηκε ότι το έθνος των Ελλήνων εξαφανίστηκε από την Ευρώπη και ότι οι σημερινοί Γραικοί είναι απόγονοι Σλάβων και Αλβανών, οι οποίοι εισέδυσαν στην Ελλάδα και εξελληνίστηκαν με το πέρασμα του χρόνου.

Η ιστορική έρευνα μας βεβαιώνει ότι οι περισσότεροι Σλάβοι, που κατέβηκαν κατά τα πρώιμα βυζαντινά χρόνια στην πατρίδα μας, έφυγαν και ότι τα λίγα απομεινάρια τους αφομοιώθηκαν από τον ελληνικό πληθυσμό. Άλλωστε, και ο ίδιος ο Φάλλμεράγιερ, όταν λέει ότι οι Σλάβοι και οι Αλβανοί εξελληνίστηκαν,

είναι το ίδιο με το να δέχεται ότι οι Έλληνες επέζησαν και ότι ήταν ασύγκριτα πιο πολυάριθμοι από τους Σλάβους εισβολείς. Διαφορετικά θα ήταν αδύνατος ο εξελληνισμός τους. Συνεπώς, δέν πρέπει να κυνηγάει κανέναν πια το φάντασμα του Φαλλμεράγιερ, ο οποίος είχε την απυχία να διατυπώσει μια αντιεπιστημονική θεωρία: για την αδιάλειπτη παρουσία της φυλής μας πάνω σ' αυτόν το θράχο της βαλκανικής μαρτυρούν η νέα ελληνική γλώσσα, που είναι η εξελιγμένη μορφή της αρχαίας ελληνικής, οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα, που παραμένουν τα ίδια εδώ και τρεις χιλιάδες χρόνια.

Ας προσπαθήσουμε να κλείσουμε το θέμα μας: στα τόπια μας κατοίκησαν Σλάβοι που αφομοιώθηκαν από τον ελληνικό πληθυσμό. Έτσι έμειναν τα διάφορα τοπωνύμια και μερικές άλλες λέξεις που έχουν επιζήσει στη γλώσσα μας (κοτέτσι, βελέντζα κ.ά.). Πρόκειται οπωσδήποτε για μια ασήμαντη επίδραση. Αυτό είναι φυσικό και είναι κάτι το συνηθισμένο στην ιστορία των λαών: στην κεντρική Ευρώπη είναι αρκετά τα σλάβικα τοπωνύμια. Το Βερολίνο, για παράδειγμα, είναι σλάβικη λέξη.

Συνεπώς, νομίζουμε ότι οι Σκλουπιώτες πρέπει να συνεχίσουν να τραγουδούν τον ύμνο τους «Νά 'μουν κολόνα στο στενό...», χωρίς να αισθάνονται καθόλου σαν «Σκυλοπιώτες». Το ότι το χωριό τους βαφτίστηκε κάποτε από τους Σλάβους Σκλούπο δεν μειώνει καθόλου την ελληνικότητά τους.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΑΠΑΝΩ ΣΤΑ ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ

Απάνω στα ψηλά βουνά στα βλάχικα καλύβια
εκεί βλάχος αγάπησε μια κόρη βλαχοπούλα

Φ, όντας την πρωταγάπησε μοσχόβλαχα της λέγει
και όταν την απaráπησε παλιόβλαχα της λέγει.

—Για δε μου λες να ζουρλαθώ τ' άγρια βουνά να πάρω
παρά μου λες να παντρευτώ, άλλον άντρα να πάρω

Βλάχα μ' κι' αν θέλεις να χαθείς κι αν θέλεις να πεθάνεις
πάρε την άκρη το γυαλό, την άκρη το ποτάμι

μάσε της δάφνης τον καρπό της πικρουλιάς το φύλλο
γαλάχτησέ τα με καπνιά και πιέ τα με το ζύδι,

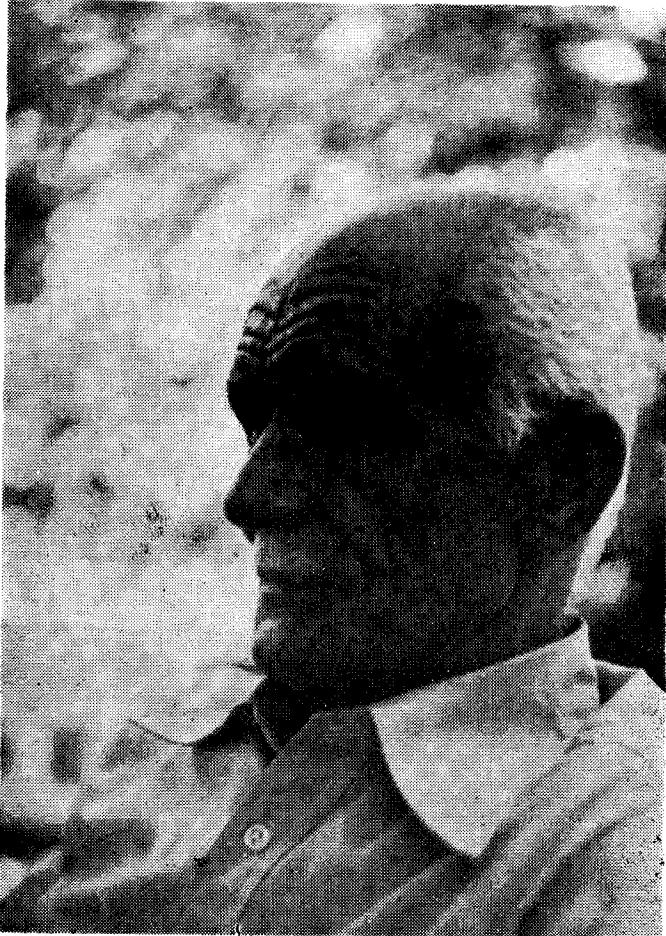
Παρασκευή της τόλεγε, Καθβάτο γίγκει αλήθεια
την Κυριακίτσα το πρω τη βλάχα πάει να θάψει.

Το τραγούδι αυτό λέγεται και χορεύεται στο γενικό χο-
ρό τη δεύτερη μέρα του Πανηγυριού πριν απ' το καγκέλι.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β. ΠΑΝΟΥ (1898 - 1983)

Ένας ακόμη της παλιάς γενιάς, αθόρυθα, λες και δεν ήθελε να ενοχλήσει κανέναν, ο Γεώργιος Β. Πάνου έφυγε από κοντά μας.

Γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι το 1898 και ήταν γιός του αξέχαστου μπάρμπα Βασίλη απ' όπου κληρονόμησε το μαγαζί του.

Άνθρωπος με εκπληκτική δραστηριότητα και με κύριο χαρακτηριστικό την
... .. κίνηση και με εμπορικό δαιμόνιο σπάνιο, κατόρθωσε να δημιουργή-
σει και να ριζώσει πάνω στο βράχο.

Γενική διαπίστωση αν ήταν σε κάποιο αστικό κέντρο θάχε δημιουργήσει
τεράστια περιουσία.

Αγάπησε τη γενέτειρά του και έμεινε ανάμεσα στους χωριανούς του.

Ήταν η ψυχή του χωριού μας. Πρόεδρος της Κοινότητας πολλές φορές, επίτροπος της εκκλησίας, ψάλλτης, τηλεφωνητής και «γιατρός». Πρόσφερε πάντα με μεγάλη επιτυχία τις πρώτες βοήθειες.

Ο άνθρωπος που πρόσφερε στο χωριό όσο κανένας άλλος. Δεν υπήρξε χαρά ή λύπη που ο Γιώργος Πάνος να μην είναι μπροστά. Δεν υπήρξε εκδήλωση που να μην έλαβε μέρος, να μην επιδείκνυε την πιο σωστή λύση.

Ακέραιος άνθρωπος, ορθολογιστής, τρομερά ικανός, γρήγορος στις αποφάσεις του. Αντίπαλους είχε, εχθρούς δεν είχε. Στους αντιπάλους του πάντα έλεγε: «Μα ευλογημένοι δεν τα λές καλά, άνοιξε τα μάτια σου . . .».

Πέρα απ' αυτά ήταν και ένας φλογερός πατριώτης, αγωνιστής και δημοκράτης. Έλαβε μέρος στην Μικρασιατική Εκστρατεία. Έδωσε το παρόν στην αντίσταση και βοήθησε τον αγώνα ποικιλοτρόπως.

Για τη δράση του διώχθηκε, φυλακίστηκε, εξορίστηκε.

Αλλά ποτέ δεν λύγισε! στάθηκε όρθιος, όπως όρθιος πέρασε στην αντίπερα όχθη.

Η Ευθανασία είναι προνόμιό των ευνοουμένων της τύχης. Και ο Γιώργος ήταν ευνοούμενος της τύχης. Ευτύχησε να δει όλα τα παιδιά του αποκατεστημένα πλήρως και στο τέλος διακριτικά έφυγε.

Επίλογος της μακρόχρονης και πλούσιας ζωής του, οι τελευταίες στιγμές, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένα μάθημα

Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΟΥ

Αγαπητέ Γιώργο,

Ο απρόοπτος θάνατός σου, μας ξάφνιασε και μας άφησε άναυδους. Ο χαμός σου μας στέρπησε από ένα φίλο, παλαίμαχο αγωνιστή και δημοκράτη.

Ήσουν ο καλύτερος μέσα στους καλούς. Γαλήνιος, σεβαστός, σοβαρός. Η λογική σου ξεπερνούσε κάθε όριο, και η κάθε κουβέντα σου έσταζε μέλι. Ακούραστος προσέφερνες μέρα και νύχτα τη βοήθειά σου και τις υπηρεσίες σου στους πάντες, εχθρούς και φίλους.

Αδιάκριτα έκανες καλό αντί κακού.

Στη ζωή σου δοκίμασες πίκρες και κατατρεγμούς, εξορίες και διωγμούς, γιατί πίστευες στον αγώνα για τη δημοκρατία, μα εσύ έμεινες ακλόνητος στο μετερίζι μέχρι την τελευταία σου πνοή.

Πόση λύπη και πίκρα αισθάνθηκα αγαπητέ μου φίλε, και συναγωνιστή Γιώργο, που δεν μπόρεσα να σε συνοδέψω μέχρι τον τάφο σου και να σου δώσω το στερνό μου φλί, γιατί έλειπα:

Άς είναι ελαφρό το χώμα που σε σκεπάζει.

Αιωνία σου η Μνήμη αξέχαστε φίλε

Νίκος Β. Νουτσόπουλος

ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Στις 29 Μάη 1453 το Βυζάντιον έπεσε στα χέρια του Μωάμεθ Β΄. Οι Χριστιανοί, όπως ήταν επόμενο, ζούσαν κάτω από τη σκιά του τρόμου.

Όταν πούχασαν κάπως τα πράγματα ο Πορθητής ζήτησε να ιδεί κάποιον από τους συγγενείς του Αυτοκράτορα Κ. Παλαιολόγου. Μεταξύ των συγγενών του Αυτοκράτορα εξέχουσα θέση είχε κάποιος Νοταράς ο οποίος ήταν γαμπρός απ' αδελφή του.

Αυτόν τον Νοταρά επισκέφτηκε ο Πορθητής και συνέφαγε μετά της οικογένειάς του. Αποχώρώντας έδωσε εντολή στον επικεφαλή της συνοδείας του όπως το βράδυ της ίδιας μέρας να μεταφερθούν στο χαρέμι του όλα τα παιδιά του Νοταρά, αρσενικά και θηλυκά. Ο Νοταράς είχε επτά παιδιά τα οποία, καθώς φαίνεται, ο Μωάμεθ τα βρήκε αξιόλογα από κάθε άποψη.

Την απόφαση του Πορθητή την έμαθε ο Νοταράς σχεδόν αμέσως και αναζητούσε τρόπο για να σώσει την οικογένειά του. Με την βοήθεια και των άλλων χριστιανών κατώρθωσε να διαφύγει του κινδύνου μεταμφιέζοντας όλη την οικογένεια σε κληρικούς. Η μεταμφίεση επεβάλετο γιατί οι Τούρκοι έδειχναν κάποια ανοχή στην Κλήρο. Μετά από αυτό άρχισε η καταδίωξη της οικογενείας Νοταρά.

Άγνωστη παραμένει η πορεία και η περιπέτεια της οικογενείας Νοταρά μετά την αναχώρησή της από την Κωνσταντινούπολη. Γεγονός είναι ότι μετά από καιρό έφτασε στα Γιάννενα. Επειδή και εδώ η οικογένεια διέτρεχε τον ίδιο κίνδυνο διεσκορπίστηκε σε διάφορα μέρη. Από όσα γνωρίζουμε ένας Νοταράς αγίασε με το όνομα Γεράσιμος εις Κόρινθον και σήμερα είναι ο Πολούχος της Νήσου Κεφαλληνίας. Η μια θυγατέρα του Νοταρά παντρεύτηκε στα Γιάννενα και μαζί με τον άντρα της κατέφυγε στο Σκλόυπο για να μη αναγνωρισθεί από τους Τούρκους. Στον καινούργιο τόπο δημιούργησαν οικογένεια για το λόγο αυτό κατηγορήθηκαν ότι αμάρτησαν.

Η οικογένεια κράτησε καλά το μυστικό και έτσι κανένας δεν ήξερε ότι είχαν μασκαρευτεί σε μοναχούς για να γλυτώσουν από τους Τούρκους. Μετά από πολλά χρόνια και επειδή οι πρόγονοί μας νόμισαν ότι ήταν αφορισμένοι ζήτησαν από το Πατριαρχείο.

Το χαρτί τούτο το θυμάται ο παπά-Χρήστος, σήμερα δεν υπάρχει γιατί έχει καταστραφεί. Πιθανόν να βρίσκεται στην ιερὰ Μητρόπολη της Άρτας. Για τον λόγο αυτό όταν ο παπάς διαβάζει το συγχωροχάρτι αρχίζει με τον «Παναγιώτην ποτέ ιερέως» . . .

Την ιστορίαν αυτήν ήκουσα από τον ιερέα του χωριού μας αιδεσιμώτατον Χρήστον Δήμιον και τον κ. Τάκη Πατσιούρα. Δεν τολμώ να σχολιάσω το περιεχόμενον του θρύλου λόγω της μεγίστης σοβαρότητος τούτου και της πηγής προελεύσεως ήτις εξ απόψεως αξιοπιστίας θεωρείται ως Α - ΛΦΑ.

Εις περίπτωσιν δημοσιεύσεως του ανωτέρω κειμένου εις τον «ΚΑΘΡΕΠΤΗΝ» παρακαλούνται οι αναγνώσται όπως ενεργήσουν προς πάσαν κατεύθυνσιν (Ατομικά αρχεία - Εθνική βιβλιοθήκη - Ιστορικά και εκκλησιαστικά κείμενα - Αρχεία Μητροπόλεων Άρτης, Ιωαννίνων - Κορίνθου - Κεφαλληνίας ως και κάθε άλλην πηγήν) δια την περισυλλογήν πλειόνων στοιχείων προς απόδειξιν της γνησιότητος του θρύλου τούτου.

Τα διάφορα στοιχεία πλήρως τεκμηριωμένα να υποβάλλωνται εις την επιτροπήν συντάξεως του «ΚΑΘΡΕΠΤΟΥ» προς εκμετάλλευσιν.

Αλαταριάς

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Νέος παπάς απ' τον Οκτώβρη στο χωριό μας. Ο Παπά - Χρήστος ο χωριανός μας που επί 55 ολόκληρα χρόνια υπηρέτησε με υποδειγματικό τρόπο το χωριό μας και που έζησε από κοντά όλες τις χαρές και τις λύπες των χωριανών μας παραιτήθηκε σε ηλικία 83 χρονών. Η παραιτήσή του οφείλεται σε σοβαρούς λόγους υγείας της γυναίκας του οι οποίοι τον αναγκάζουν να βρίσκεται στα Γιάννενα κοντά στους γιατρούς. Οι χωριανοί τον ευγνωμονούν και θα θυμούνται για πάντα τη γλυκειά χαρακτηριστική φωνή του.

Ο καινούργιος παπάς που τοποθετήθηκε λέγεται Βασίλης Βαρέσης και κατάγεται από τα Κουκούλια της Άρτας. Είναι νέος στην ηλικία και έχει 4 παιδιά.

ΤΟ ΑΛΙΣΦΑΚΟ

Όλοι σχεδόν οι Σκλουπιώτες ξέρουμε το αλίσφακο. Οι αρχαίοι το έλεγαν ελελίσφακο και από παραφθορά της λέξης το ονομάζουμε αλίσφακο. Σε άλλα μέρη το λένε φασκόμυλο, φάσκο μπλιά, μπλοφασκιά.

Η επιστημονική του ονομασία SALVIA (Σάλβια) προέρχεται από το λατινικό SALVARE που πάει να πει σώζει γιατί την εποχή της λαϊκής Ιατρικής ήταν πράγματι σωτήριο φάρμακο.

Το είδος που βρίσκεται στο χωριό μας είναι ο «Ελελίσφακος ο βαρίσμος». Αυτό φυτρώνει σε πετρώδεις περιοχές. Στο χωριό μας το συναντάμε σε πολλές περιοχές, κυρίως στη Σκάλα του Λαμπράκη, και αλλού.

Χαρακτηριστικό αυτού είναι τα πρασινότερα χνουδωτά φύλλα και τα γαλάζια λουλούδια. Όλο το φυτό έχει χαρακτηριστική μυρουδιά, το ύψος του δε κατά μέσο όρος είναι περίπου 30 εκατοστά.

Η συλλογή του γίνεται την εποχή της άνθησης τότε που περιέχει περισσότερες χρήσιμες ουσίες. Πρέπει να ξηραίνεται καλύτερα σε σκιά γιατί οι ουσίες που περιέχει είναι πτητικές δηλ. εξατμίζονται εύκολα. Κύριες ουσίες είναι τα αιθέρια έλαια σε ποσότητα 1-2%, λουτεολίνη, πικροσαλβίνη και καφούρα (κάμφορα)

Οι χρήσιμες αυτές ουσίες παίρνονται με τη μέθοδο που λέγεται αφέψηση δηλαδή βράσιμο με νερό.

Είναι πολύ παλιό φάρμακο που το εκτιμούμε ακόμη και σήμερα. Το χρησιμοποιούμε όταν έχουμε ερεθισμένο στόμα και φάρυγγα (κρύωμα) για το πλύσιμο αυτών και για γαργάρες. Επίσης για το άσθμα και στη μαλάκωση του βήχα. Στη λαϊκή Ιατρική για τον περιορισμό έκκρισης γάλακτος στις μπίρες σαν σπασμολογικό, σε νευρικούς σπασμούς του δωδεκαδακτύλου ακόμη για πλύσιμο των πληγών και για παθήσεις στα νεφρά και το ουκώτι. Τέλος το χρησιμοποιούν στην αλαντοποιία σαν καρύκευμα Υπενθυμίζω ότι δεν πρέπει να το πίνουμε σε πολύ μεγάλες ποσότητες και πάρα πολλές φορές.

ΣΤ. ΞΕΚΑΡΦΩΤΟΣ

Θεατρική παράσταση

Η εκδήλωση των νέων του χωριού μας με την παρουσίαση θεατρικής παράστασης στο χωριό μας, μας δίνουν και πάλι την ευκαιρία να εγκωμιάσουμε τη μεγάλη αυτή προσπάθεια και να συγχαρούμε τα παιδιά για τη μεγάλη επιτυχία που είχε.

Η παράσταση ενθουσίασε τους χωριανούς μας και συγκίνησε πολλούς γερόντους όταν ήρθε στη μνήμη τους η θεατρική παράσταση που έδωσε ομάδα φιλοπρόδων νέων τότε του Αμπελοχωριού, το Πάσχα του 1934 με το αθάνατο έργο «Η ΓΚΟΛΦΩ».

Ο Συνταξιούχος δάσκαλός μας Δημ. Τόλης θυμάται πως τότε

έλαβαν μέρος ο Μήτσιος Κ. Νουτσόπουλος, Νίκος Β. Νουτσόπουλος, Γιώργος Νουτσόπουλος, Μήτσος Παπαδημητρίου, Νίκος Κ. Βλάχας Μήτσιος Τσοβάρης και ο Αποστόλης Αθ. Πατσιούρας που έπαιζε τον κωμικό ρόλο με μεγάλη επιτυχία και που ήταν ο συντάκτης της παράστασης. Η σκηνή είχε στηθεί στο σουφά της Αριάς που ήταν στην άκρη της Πλατείας, πίσω απ' το σπίτι του Βαγγέλη Παπαϊωάννου.

Στην πλατεία, τοποθετήθηκαν για καθίσματα τα θρανία του σχο-

λείου. Οι χωριανοί μας βγήκαν όλοι στην πλατεία να ιδούν και μερικοί δεν ήξεραν τί είναι. Το έργο παίχτηκε άριστα για κείνη την εποχή και ενθουσίασε τους χωριανούς που δεν είχαν ξαναδεί θεατρική παράσταση.

Το θεατρικό έργο που παρουσίασαν στην πλατεία του χωριού μας σε μιά ήσυχη βραδυά την παραμονή του πανηγυριού ήταν του Δ. Ψαθά «ΦΩΝΑΖΕΙ Ο ΚΛΕΦΤΗΣ»

Ο Σόλων Καραλέων είναι ένας απόστρατος στρατηγός, τίμιος ευσυνείδητος και . . . ευκολόπιστος. Η Λία σύζυγός του, αρκετά νεώτερή του, κομψή και πολύ έξυπνη. Ο Αντώνης, ο αδερφός της, άνθρωπος που εκμεταλλεύεται κάθε ευκαιρία για καλοπέραση. Η Λέλα είναι η γυναίκα του, όμορφη και κουπτή.

Ο Τιμολέων Λάμπρος, ένας πολύ τίμιος και έξυπνος άνθρωπος.

Ο Αντώνης δουλεύει στο γραφείο του στρατηγού Σόλωνα Καραλέοντα που είναι γενικός Διευθυντής του Οργανισμού Προμήθειας Εφοδίων Στρατού. Με την κάλυψη της αδελφής του Λίας, κλέβει αρκετά χρήματα και λέει ότι τα στέλνει ο θείος του Τζών Πάππας, από την Αμερική. Μερικά τυχαία περιστασιακά βγάζουν στο φως τις κλεψίες του Αντώνη, αφού πρώτα ο τίμιος της θεατρικής παράστασης Τιμολέων Λάμπρος περάσει από τη φυλακή και την ανάκριση κατηγορούμενος για προδότης, κουμουνιστής κ.λπ.

Το έργο βλέπεται με ευχαρίστηση και ενδιαφέρον. Ακούεται και γίνεται δεκτό απ' τους ανθρώπους του χωριού. Έχει ζωηρό διάλογο και γρήγορες εναλλαγές προσώπων. Το παίξιμο των παιδιών ήταν θαυμάσιο και καταχειροκροτήθηκαν. Το έργο παίχτηκε και στην Πράμαντα το Σάββατο 30)7)83 σε συνεννόηση με τον εκπαιδευτικό Σύλλογο Πραμαντών και στην Πλατανούσα την άλλη μέρα Κυριακή το βράδυ και σημείωσε μεγάλη επιτυχία. Συγχαρητήρια λοιπόν κι από μας στα παιδιά που πίστεψαν στις δυνάμεις τους και έδωσαν τα πάντα εκείνες τις μέρες για την επιτυχία της παράστασης. Και να σκεφθεί κανένας ότι τα παιδιά αυτά είχαν τις δουλειές τους, τα μαθήματά τους και κλείνοντας ως τις ως τις περαισμένες ώρες πότε εδώ και πότε εκεί (δεν υπήρχε βλέπετε αίθουσα), για να κάνουν τις πρόβες τους.

Συμμετείχαν στη Θεατρική Παράσταση:

Γιώργος Αθ. Κίτσος: Τιμολέων, ο τίμιος άνθρωπος

Τόλης Κ. Πραμαντιώτης: Σόλων, ο στρατηγός.

Λούλα Κ. Νότη: Λία η γυναίκα του στρατηγού.

Γιώργος Ν. Πραμαντιώτης: Αντώνης, αδελφός της Λίας.

Ντίνα Κ. Βλάχα: Λέλα, γυναίκα του Αντώνη.

Γιώργος Κ. Βλάχας: Αστυνόμος

Χρήστος Σωτ. Αναστασίου: Αστυνόμος

Χρήστος Σωτ. Αναστασίου: Χωροφύλακας

Στις παραστάσεις βοήθησαν οι, Πέτρος Χρ. Σιώτος κάνοντας τον υποβολέα, ο Αντώνης Αντωνίου και ο Στέλιος Ξεκάρφωτος που είχε και την ιδέα. Ο Γιάννης Θωμάς ηθοποιός του Θ.Ε.Η (θεατρικό εργαστήριο Ηπείρου), βοήθησε αφιλοκερδώς στις πρόβες.

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

Παρακαλείσθε όπως σύμφωνα με το καταστατικό (άρθρο 13), προσέλθετε στις εργασίες της έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, που θα γίνει στις 12 Νοεμβρίου 1973, ημέρα Σάββατο και ώρα 5.00' μ.μ. στην αίθουσα του Επαγγ - Βιοτ. Επιμελητηρίου, οδός Αραβαντινού 5ε (έναντι κλινικής Φίλιου) με θέματα ημερήσιας διάταξης:

1. Ορισμός Επιτροπών (Συντακτική - Πολιτ)κών εκδηλώσεων).
2. Προβολή Πολιτιστικών Εκδηλώσεων.
- και 3. Προτάσεις, τοποθετήσεις επί διαφόρων θεμάτων.

Σε περίπτωση που δεν θα υπάρξει απαρτία, η Γεν. Συνέλευση θα επαναληφθεί στις 19 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Σάββατο και ώρα 5.00' μ.μ. στην ίδια αίθουσα

ΤΟ Δ. Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

